

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació. Guillem Cifre de Colonya.

Memòria del Treball de Fi de Grau

La naturalesa de la poesia o la poesia de la naturalesa en les aules de Primària

Carina Navarro Mafé

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2014-15

DNI de l'alumne: 43200058D

Treball tutelat per Caterina Valriu Llinas
Departament de Llengua Catalana

L'autor autoritza l'accés públic a aquest Treball de Fi de Grau.

Paraules clau del treball:
poesia infantil, editorials, poetes, natura.

Resum:

Aquest TFG respon a la necessitat de documentar als docents amb material i propostes didàctiques sobre un gènere literari, sembla que avui en dia un mica oblidat a les escoles: la poesia infantil. I més en concret, fent referència a una de les temàtiques que més es treballen a l'aula: la natura. En primer lloc, s'analitza com algunes editorials presenten els seus llibres de poemes. En segon lloc, es comenta quins subtemes o aspectes són més tractats i com són tractats per alguns poetes. En tercer lloc, s'adjunta tot un recull de poemes a fi que pugui servir de referent per tots aquells docents que desitgin treballar el tema de la natura en les seves aules. I, finalment, es plantegen algunes activitats que es poden dur a terme, les quals tenen com a finalitat despertar l'interès dels nins per la poesia, tenint en compte els interessos, la intel·ligència, la maduresa o l'edat, entre altres coses, de tots ells.

Paraules clau: poesia infantil, editorials, poetes, natura.

Abstract:

This document is in response to the needs of teachers for instructional material and approach on the somewhat forgotten genre of children's poetry. And more specifically referring to one of the topics most studied in the classroom: nature. Firstly, analyze how some publishers present their poetry books. Secondly, discuss what subtopics and aspects are most covered and how the different poets treat them. Thirdly, collect a compilation of poems that can serve as a reference for teachers that wish to work on the theme of nature in the classroom. And finally, plan some activities that can be carried out in the classroom with the aim to awaken the interests of the children with respect to children's poetry, taking into account the intelligence, the maturity or age, amongst other things, of all the children.

Key words: children's poetry, editorials, poets, nature.

ÍNDEX:

	PÀGINA
1. Introducció	5
2. Objectius	6
3. Metodologia utilitzada per desenvolupar el treball	6
4. Estructura i desenvolupament dels continguts	6
5. Conclusions	32
6. Referències bibliogràfiques	33
7. Annexos	34

1. Introducció:

És en els centres d'Ensenyança Secundària Obligatòria a on els professors se'n adonen que gran part dels alumnes disposen de poques habilitats per fer front i comprendre textos poètics. Així, un dels motius que podrien justificar aquest fet és que a l'escola, tal vegada els mestres no ensenyen poesia així com caldria i això fa que, conseqüentment, els nins no s'interessin pel tema.

La poesia és el primer gènere literari amb què els infants mantenen contacte: de nadons ja se'ls canta cançonetes repletes de rimes i musicalitat. No obstant, a mesura que es fan grans, van desapareixent aquestes reproduccions, ja que, a l'escola, els mestres es decanten cap a la comoditat, cap a allò més reconegut a nivell escolar. Així, la narrativa ha estat sempre el gènere literari que més ha predominat en les aules de Primària. I de fet, els primers textos que llegeixen els nins en els primers anys de l'adquisició de la lectura són, bàsicament, de caràcter narratiu. El fet que els nins puguin imaginar-se un context que els és familiar, a on les paraules concretes hi regnen, ajuda a que puguin desxifrar ben aviat allò que estan llegint. No obstant, quan a un text hi predominen les paraules abstractes, els costa més percebre el sentit d'aquest, ja que no assimilien aquests mots amb tanta facilitat (ja sigui perquè no els són familiars o simplement perquè no els saben situar en un context). I aquest darrer fet ocorre ben sovint quan als nins els fan llegir textos poètics (a on els noms abstractes tendeixen a predominar sobre els concrets).

La poesia no deixa de ser un gènere literari més que s'ha d'introduir en les aules. Però el cas és que la majoria d'alumnes, quan finalitzen l'etapa de Primària, són incapaços d'entendre poemes que haurien de ser compresos perfectament a la seva edat. Molts mestres es limiten a tractar la poesia únicament com a mètode per exercitar el procés de memorització; d'altres es centren més en ensenyar les tècniques per poder analitzar la forma dels poemes. Però el fet és que ben pocs prioritzen el sentit del poema, el significat. Així, un exemple de situació molt comuna que es dona en les aules és el següent: "*Per demà us heu de saber de memòria les dues primeres estrofes d'aquest poema*". I qui no s'ha hagut d'aprendre un poema de memòria? Ja diuen que no és mallorquí qui no s'ha hagut de memoritzar el poema de "El pi de Formentor", de Miquel Costa i Llobera. Però la qüestió és: a tots aquests que se l'han hagut d'aprendre de memòria en algun moment de la seva vida escolar, els ha estat suficient la simple memorització com per entendre de què tracta el poema? Perquè és aquí a on s'ha d'incidir: l'ús que es fa de la poesia com a tal, sovint, sembla ser que no és l'adequat. Els mestres prioritzen els altres gèneres literaris i deixen una mica de banda la poesia, tal vegada, perquè creuen que no tenen els recursos necessaris per fer-ho; perquè consideren que la poesia

és “cosa d’alumnes d’ESO”; o, simplement, per comoditat. Així, quan els alumnes arriben a l’institut i se’ls presenta poesia amb la qual han de treballar es senten perduts perquè no se’ls ha ensenyat massa més enllà de la memorització o l’anàlisi formal d’aquesta. Per tant, com que els costa entendre-la, l’etiqueten de “difícil i avorrida”.

D’aquesta manera, és difícil que arribin al punt d’apreciar-la i gaudir-la com a tal. Així, d’aquí sorgeix la necessitat d’animar als mestres a que treballin amb més profunditat aquest gènere literari a les aules de Primària per tal de despertar més interès cap a la poesia per part dels nins.

2. Objectius:

El present TFG pretén aconseguir els següents objectius:

1. Fer una recerca d’autors i/o d’editorials que tractin el tema de la natura en els seus poemes (sempre referint-nos a poesia infantil).
2. Comparar els poemes d’aquests autors i/o editorials.
3. Analitzar quins aspectes són més tractats en els poemes i com són presentats pels diferents poetes.
4. Crear una llista de llibres (o de poemes concrets) que tractin el tema de la natura amb la finalitat que pugui servir de guia o de referent per a que els mestres puguin usar en les seves aules.
5. Proposar algunes activitats que es podrien dur a terme a l’aula per despertar l’interès dels nins cap a la poesia.

3. Metodologia:

La metodologia que s’ha seguit per dur a terme aquest treball ha estat de revisió/investigació bibliogràfica. Així, s’ha partit de llibres que s’han trobat a biblioteques i un cop això, s’ha fet una recerca d’autors i d’editorials que tracten el tema de la natura en la poesia infantil. A partir d’aquí, s’ha fet un recull d’aquests poemes per tal que puguin servir com a material referent pels mestres.

4. Estructura i desenvolupament dels continguts:

4.1. Origen i evolució històrica de la poesia infantil:

L’aparició de la poesia infantil es considera tardana, ja que la seva difusió va ser, durant molts anys, de caràcter oral. Així, no fou fins els anys vint i trenta del segle XX, quan la difusió de

llibres d'aquest gènere, dirigits a infants, es va fer notable. No obstant, cap els anys quaranta caigué en decadència i no es tornà a recuperar fins ben entrats els anys seixanta.

Als anys noranta, la poesia infantil arribà al seu màxim esplendor, gràcies a personalitats com Joana Raspall, que arrel del poc domini que els nins demostraven cap aquest gènere, consideraren necessari crear poesia destinada a aquest públic.

La poesia infantil és produïda, des dels seus orígens, amb la finalitat d'arribar a un públic que es troba en formació, en fase d'aprenentatge. Així, es podria considerar com el primer gènere literari amb el qual els nins es familiaritzen, tenint en compte que les primeres cançonetes que canten, les primeres lectures que llegeixen o els primers textos amb els que mantenen contacte, tots estan replets de jocs de paraules, de musicalitat o de ritme, entre altres coses, trets típics d'aquest gènere literari que permeten captar l'atenció dels més petits.

S'ha de tenir en compte, però, que els primers contactes es mantenen de forma oral. Així, és l'adult qui comença fent d'intermediari entre els textos i els alumnes. La tasca d'aquests darrers es limita a escoltar, mentre aprenen, allò que se'ls està recitant. En definitiva, del que es tracta és que gaudeixin mentre ho fan, per tal que es pugui despertar en ells algun tipus d'interès que perduri en el temps, en el futur i, d'aquesta manera, la poesia no entri a formar part de l'oblit, tenint en compte que aporta als alumnes alguna cosa més que els demás corrents literaris: desperta sentiments, emocions i expressions (totes elles des d'un punt de vista personal i subjectiu) en els infants que els ajuda, en certa manera, al desenvolupament de la seva intel·ligència.

4.2. Autors dedicats a l'obra poètica infantil:

Pel que fa als autors que es van dedicar, a principis del segle XX, a la poesia catalana infantil, s'hi destaquen grans personalitats com ara Joan Maragall, Josep Carner o Jacint Verdaguer. No obstant, no cal oblidar aquells autors del segle XXI, com ara Joana Raspall i Miquel Desclot, que tanta repercussió han tingut en la literatura catalana en els darrers anys i dels quals es farà referència, més endavant, a alguns dels seus poemes.

Cal començar dient que alguns autors orienten la seva poesia cap un caire pedagògic i instructiu, mentre que altres la creen amb la finalitat d'aprofundir en el món dels infants, sense tenir en compte els fins educatius.

Pel que fa al lèxic, la semàntica i la sintaxi que utilitzen, cal dir difereix molt entre uns i altres. D'aquesta manera, uns poemes són més convenients per unes edats que per unes altres. Així, hi ha poemes, la poesia dels quals pot adaptar-se, ben aviat, a infants petits, no obstant, d'altres adopten un vocabulari més complex, per tant, és més apropiada per alumnes d'edats un tant avançades, els quals tenen la intel·ligència i la maduresa (a excepció d'alguns casos que presenten dificultats) més desenvolupada.

Els nivells de comprensió i els interessos dels infants van evolucionant molt a mesura que van creixent, per tant, aquest és un aspecte que els docents han de tenir present a l'hora d'escollir els poemes que volen treballar a l'aula.

4.3. Aspectes formals i estètics dels poemes infantils:

Tot i que hem de tenir en compte, quan presentem un poema a un nin, els elements lèxics i les estructures semàntiques i sintàctiques d'aquest, per tal d'assegurar-nos que s'adaptin al seu nivell, cal dir que l'estètica del poema (els elements visuals) també es considera clau, ja que és un dels aspectes que fa que els infants es decantin, a l'hora d'escollir, per un poema o per un altre. I aquí cal fer referència a les editorials: cada una d'elles segueix el seu format per presentar els poemes als llibres. Però s'ha de saber que quan els nins són petits es guien per allò que els és més cridaner. Per tant, escolliran abans un llibre de poesia que vagi acompanyat de dibuixos que no pas un llibre al que no aparegui cap il·lustració. D'aquesta manera, aspectes com la grandària del llibre; les imatges; el format o el tipus de lletra, ajuden a captar amb més o menys mesura l'atenció dels alumnes. Per aquest motiu, més endavant s'analitzen com algunes editorials presenten els poemes en els seus llibres, per tal de saber a quin perfil d'alumnes són més ajustables uns o uns altres. A més, també s'ha de saber que no tots els infants tenen els mateixos interessos: no els crida l'atenció el mateix. Per tant, és necessari comptar amb un ampli ventall de possibilitats.

Ens hem d'assegurar que la poesia arriba a l'infant de manera comprensiva, tenint en compte, sobretot, les seves curiositats i el seu estadi de maduresa. Per aquest motiu, és necessari no limitar-se en una única matèria, ja que la poesia és un gènere que permet jugar amb multitud de temes. Tot i això, aquí ens centrem en el tema de la natura, ja que és gairebé impossible fer referència, en poques pàgines, a totes i a cada una de les temàtiques que existeixen.

Per últim, no cal oblidar que la poesia infantil es centra més en jugar amb el llenguatge, en el ritme, en el plaer i en despertar l'interès de l'alumne cap aquest gènere. Per tant, les idees i els conceptes que transmeten solen ser, en la majoria dels casos, molt senzills.

4.4. Els infants, creadors de poesia:

La poesia infantil és considerada des de dos punts de vista diferents: la poesia destinada als infants, creada “per a ells” i la poesia creada “per ells”. I tot i que alguns autors pensen que aquesta darrera no es pot considerar que formi part del gènere literari com a tal, d’altres opinen que sí i que a més, actua com a via d’inspiració, ajudant als infants a expressar-se i a transmetre emocions i sentiments.

Per tant, anem a considerar aquesta última opinió, tenint en compte que dona molta importància a la creativitat i això és un punt a favor dintre dels models d’aprenentatge que tant prestigi adopten avui en dia. Així, les teories constructivistes fomenten l’aprenentatge que es basa en l’alumne, partint de la seva manera de veure i fer les coses, la qual cosa li permet aprendre d’una manera més significativa.

4.5. La naturalesa en la poesia.

Una de les fonts que més ha inspirat als poetes, a l’hora de crear les seves obres, ha estat la naturalesa. Així, a través de la simbologia d’aquesta, han expressat els seus sentiments, connectant el seu jo més interior amb el món exterior que els envolta. I aquí es fa referència al gènere, tant pel que fa a la poesia com a la poesia infantil. Per tant, partint d’aquesta idea, trobem també molts poemes infantils que tracten aquesta temàtica. I de fet, resulta beneficiosa pels infants ja que la naturalesa és, des que són petits, el medi més proper a ells. Així, sense anar més lluny, és suficient dir que els elements principals que inspiren els seus primers dibuixos són els de la naturalesa (sols, núvols, arbres...), aquells que se’ls presenta a l’aula des que entren a formar part de l’escolarització. Per tant, si el que es pretén és que els infants s’interessin per la poesia, com ja s’ha anat comentant anteriorment, s’ha de partir dels seus interessos, d’allò que coneixen i que els és proper. D’aquesta manera, si des d’un primer moment es consideren, dintre de l’aula, els poemes que tracten la naturalesa, potser els alumnes s’identifiquin més amb el gènere. És per això que més endavant es comentarà com alguns poetes i editorials tracten aquest tema, per tal que els mestres tinguin referents per poder-los introduir en les seves aules. No obstant, no cal oblidar la importància de comptar amb un ampli ventall de temàtiques per tal que els alumnes es puguin decantar, al llarg de l’escolarització, cap a aquelles que s’ajustin més als seus interessos.

4.6. Anàlisi d'editorials de llibres de poesia.

A continuació, s'analitzarà el tracte de la poesia infantil d'alguns poemes (la temàtica dels quals fa referència a la naturalesa), segons algunes editorials, per tal que els docents puguin tenir una referència sobre quins són més adients (sobretot pel format que presenten) per a tractar en unes edats o en unes altres.

❖ EDITORIAL CRUÏLLA.

En primer lloc, s'analitzarà la col·lecció de *Vull llegir poesia*, de l'Editorial Cruïlla, la qual inclou els següents llibres:

- *El cargol*, de Josep Carner; *El sol es pon*, de Narcís Comadira; *Menú d'astronauta*, de Miquel DescLOT; *Barques de Paper*, de Salvador Espriu; *El cel ben serè*, de Joan Maragall; *Sant Jordi*, de Josep M. De Sagarra; *Quietud*, de Miquel Martí i Pol; *Cançó de saltar la corda*, de Maria- Mercè Marçal; *En creu*, de Jacint Verdaguer; *Pingüí*, de Pere Quart; *Fi de tardor*, de Joan Vinyoli; *Salomó*, d'Enric Casasses; *D'un Cactus*, de Maria Antònia Salvà; *La Humanitat*, de Joan Brossa; *Fi de tardor*.

En aquest cas, tot i que es farà feina amb gairebé tots els autors, cal descartar aquells que no es refereixen al tema de natura. Així, els llibres de poemes que ens seran útils són:

El cargol, de Josep Carner; *El sol es pon*, de Narcís Comadira; *El cel ben serè*, de Joan Maragall; *Fi de la tardor*, de Joan Vinyoli i *D'un cactus*, de Maria Antònia Salvà.

Com presenta la poesia aquesta editorial?

FORMAT DELS LLIBRES:

Aquesta editorial presenta un llibre per a cada poema, el qual s'estructura de la següent manera:

1) Format de les pàgines (*veure foto 1 annex 2*):

A cada vers s'hi troba una estrofa: a la part superior en lletra majúscula (o de pal) i a la part inferior en lletra minúscula (o lligada); mentre que als rectes s'hi representa una il·lustració del que intenta transmetre dita estrofa.

A les dues darreres pàgines del llibre apareix tot el poema sencer: al vers amb majúscula i al recte amb minúscula (*veure foto 2 annex 2*). A la part inferior, enmig de les dues pàgines, hi apareix un dibuix que representa el significat del poema.

2) Lletra:

El fet que la lletra aparegui tant en majúscula com en minúscula, dóna peu a que el llibre pugui anar destinat a un públic més ampli. Per tant, això facilita que els alumnes d'edats primerenques puguin accedir perfectament al llibre. A més, el fet que hi hagi dos formats de lletra (una de majúscula o de pal i una de minúscula o lligada) pot ser vist com un aspecte integrador, tenint en compte que hi ha alumnes que degut al seu currículum adaptat, el pas de la lletra majúscula a la lletra minúscula el desenvolupen més tard. El tipus de lletra és l'escolar i la grandària de la font és 16.

3) Il·lustracions:

Les il·lustracions encaixen perfectament amb allò que el poema transmet, la qual cosa pot facilitar-los la comprensió. A més, els colors que s'usen són vius. Per tant, també ajuden a captar l'atenció.

4) Dificultat:

La dificultat dels poemes d'aquesta col·lecció difereix depenent de l'autor. Així, n'hi ha que contenen un lèxic i una sintaxi més senzilla que altres.

Per exemple, *El Cargol*, de Josep Carner, resulta més fàcil d'entendre que no pas *D'un cactus*, de Maria Antònia Salvà. Anem a comprovar-ho:

Primera estrofa de *El Cargol*:

Tinc banyes que no fereixen,
menjo tant de verd com puc
i, com una joia viva,
porto un estoig al damunt

Primera estrofa de *D'un cactus*:

Com rèptil monstruós de pell clapada,
d'entranya llefiscosa, era ajocat
al seu racó bevent la solellada.

Veiem que en el de Maria Antònia Salvà, el vocabulari és una mica més abstracte i, tal vegada, llunyà al de l'alumne: “clapada”, “entranya llefiscosa”, “ajocat”... Per tant, pot resultar-li una mica difícil quan intenti trobar sentit al poema.

Així, és necessari que hi hagi un adult sempre a la disposició dels alumnes per tal que els pugui ajudar a cercar sinònims de les paraules que no entenen. De totes maneres, els poemes amb vocabulari més complex estaria bé que es destinessin al cicle superior, ja que el que interessa és que els alumnes gaudeixin d'allò que estan llegint. Per tant, si un alumne de primer de Primària es posa a llegir un poema del qual no entén la majoria de les paraules, acabarà per deixar-lo anar i optarà per escollir-ne un altre. No passa el mateix amb alumnes més grans, els quals compten amb més vocabulari i si més no, tenen curiositat per descobrir coses noves.

En definitiva, trobem poemes de distints nivells de dificultat. Per tant, hem de conèixer el perfil dels nostres alumnes per tal de poder saber quin tipus de dificultat podem presentar-los.

❖ EDITORIAL ELS TINTERS DELS CLÀSSICS.

En segon lloc, s'analitzarà com l'editorial de El tinter dels clàssics presenta els seus 28 llibres en la seva col·lecció de poesia.

Com presenta la poesia aquesta editorial?

FORMAT DELS LLIBRES:

Aquesta editorial presenta dos tipus de llibres: uns estan dedicats a un únic poema i uns altres estan formats per un recull de poemes d'un mateix autor.

Així, per exemple, el primer llibre de la col·lecció és *Guillot, bandoler*, de Carles Riba. En aquest cas, tot el llibre està dedicat a un poema, el qual també es titula “Guillot, bandoler”.

El segon llibre que apareix és *Poesies*, de Jacint Verdaguer. Doncs en aquest cas, hi trobem un recull d'alguns dels seus poemes destinats al públic infantil, amb diversitat de temes.

Pel que fa al tema de la natura, ens interessen el següents llibres:

a) *Poesies*, de Jacint Verdaguer i el qual inclou quatre poemes que tracten el tema de la natura però degut al seu alt nivell de dificultat per a alumnes de Primària, només ens interessen dos:

- “Somniant l'atlàntida”

- “L’emigrant”

b) *Poesies*, de Joan Maragall i el qual inclou cinc que tracten el tema de la natura:

- “Sol solet...”
- “Vistes al mar”
- “Pirenenques”
- “Al cim”

c) *Poesies*, de Josep Carner i el qual inclou vuit poemes que tracten el tema de la natura:

- “A muntanya”
- “El sol a muntanya”
- “Neva”
- “Canticel”
- “Els nostres pins”
- “Les gatoes”
- “El cargol”
- “L’hipopòtam”

1) Format de les pàgines:

Les primeres pàgines dels llibres estan dedicades a una breu descripció biogràfica de l’autor: vida personal, acadèmica i professional.

A les dues darreres pàgines s’hi troba un apartat de vocabulari (*veure foto 3 annex 2*), la qual cosa resulta favorable pel lector, ja que pot consultar-lo en el cas que al llarg del poema apareguin paraules que no entén.

Pel que fa a la presentació del poema en les pàgines, cal dir que totes les estrofes apareixen juntes, en una mateixa pàgina (o en dues, en el cas que una no sigui suficient degut a l’extensió del poema) però sense seguir un esquema concret. Així, trobem poemes que ocupen un vers i un recte, d’altres que ocupen dos versos i un recte; d’altres que es presenten únicament en el recte, etc.

2) Lletre.

Tots els poemes estan escrits amb lletra minúscula, d’impremta. El tipus de lletra és Times New Roman, font 16.

3) Il·lustracions:

A tots els poemes se’ls correspon un dibuix, que en molts casos fa referència al títol. No obstant, no es segueix un esquema definit. És a dir, en algunes pàgines trobem el poema al

vers i la il·lustració al recte; en altres, a l'inrevés; altres dibuixos ocupen tres pàgines... En definitiva, es tracta de dibuixos que representen elements o situacions de la naturalesa, molt senzills, a on hi predominen els colors càlids i a on cada un d'ells destaca per una gama de colors en concret.

En alguns poemes, els dibuixos principals reflecteixen el títol d'aquests. Així, per exemple, en el poema "Vora la mar", de Jacint Verdaguer (*veure foto 4 annex 2*), hi trobem un simple dibuix de la mar a la part inferior del poema. En canvi, d'altres tenen més simbologia amb tot allò que està transmetent el poema. Per exemple "Al cim", de Joan Maragall, sí que es veu una correspondència més enllà del títol entre el dibuix i el poema.

4) Dificultat:

En aquesta col·lecció de llibres, gairebé tots els poemes contenen molt de lèxic de dificultat mitja o, fins i tot, alta. Així, tot i que comptin amb un apartat de "vocabulari", seria recomanable destinar-los a cicle mitjà o superior.

❖ EDITORIAL L'ESPARVER POESIA.

En tercer lloc, s'analitzarà com l'editorial de L'Esparver Poesia presenta els seus poemes.

Com presenta la poesia aquesta editorial?

FORMAT DELS LLIBRES:

En aquest cas, els llibres d'aquesta editorial es presenten com un recull de poemes d'antologies d'autors catalans (Espriu, Vinyoli, Carner, Maragall, Riba, Martí i Pol, Comadira i Salvat- Papasseit, entre altres) del segle XX, els quals poden resultar útils si es vol treballar un tema concret a l'aula. Així, la col·lecció compta amb 7 volums, alguns dels temes dels quals són: els ocells, les festes, les estacions o els mites. No obstant, tot i que cada llibre es centra en temàtiques que no tenen a veure específicament amb la natura, dintre d'aquestes sempre es troben poemes que poden resultar útils per treballar-la. Per exemple, el volum de *Les quatre estacions* inclou molts poemes que poden ser interessants per treballar el tema de la natura, tenint en compte que en la majoria d'ells s'inclouen elements naturals.

1) Format de les pàgines:

La distribució dels poemes en les pàgines és molt senzilla: cada poesia ocupa una pàgina, tot i que hi ha poesies que n'ocupen dues i, fins i tot, tres.

Com que es tracta d'edicions antigues, el format del llibre és antic. Per tant, pot resultar poc cridaner als alumnes.

2) Lletra:

El tipus de lletra dels poemes és d'impremta, Times New Roman, font 14 i amb minúscula. El títol és amb majúscula.

3) Il·lustracions:

Pel que fa a les il·lustracions, cal dir que en aquests llibres no se'ls dóna importància, fins el punt que al llarg del llibre se'n distingeixen molt poques. Així, els dibuixos que apareixen són molt senzills, tots en blanc i negre, els quals es limiten a il·lustrar l'element simbòlic del que transmet el poema. Així, per exemple, en el poema de "Marxa l'oroneta", de Maria Martorell, el dibuix (*veure foto 5 annex 2*) està inspirat amb allò que el poema descriu.

4) Dificultat:

Pel que fa al lèxic dels poemes, cal dir que és senzill. Així, tot i que el format de la lletra i de l'estètica no afavoreixi al públic d'edats primerenques, la majoria dels poemes poden anar destinats a alumnes des de primer cicle.

❖ EDITORIAL KAIROS.

En quart lloc, s'analitzarà com l'editorial Kairos presenta en el llibre *Poemes per a petits i grans* un recull de poemes.

Com presenta la poesia aquesta editorial?

FORMAT DEL LLIBRE:

En aquest cas, es presenta un únic llibre, el qual es troba dividit per temes.

1) Format de les pàgines:

El llibre és de grandària considerable. Així, en una mateixa pàgina poden aparèixer diferents poemes. La majoria d'ells són curts, formats per una sola estrofa, tot i que també se'n troben de més extensos.

2) Lletra:

El tipus de lletra és d'impremta, Times New Roman, font 14, amb minúscula. El títol es troba escrit amb majúscula.

3) Il·lustracions:

Les il·lustracions, tot i que abundants, no resulten gaire importants. Així, al llarg de les pàgines, apareixen dibuixos que representen allò que transmeten alguns poemes. No obstant, no s'hi distingeix una il·lustració per a cada poema. Els dibuixos són senzills però de colors vius, per tant, ajuden a captar l'atenció del nin lector.

4) Dificultat:

Pel que fa a la dificultat del lèxic dels poemes dedicats a la temàtica de la natura, cal dir que hi ha poemes destinats a tots els públics: des de nens d'infantil fins a sisè de Primària. Per tant, serà tasca del docent destriar aquells que considera més adients per allò que desitgi treballar.

4.7. Aspectes o subtemes més tractats dels poemes:

A continuació, es farà una anàlisi sobre els aspectes o subtemes més tractats en els poemes que s'adjunten a l'annex.

En general, de tot el recull de poemes, cal dir que els elements o aspectes que més destaquen són: en primer lloc, les plantes, els arbres i les flors; en segon lloc, l'aigua i els fenòmens atmosfèrics i, finalment, en tercer lloc; els animals.

La primera subdivisió fa referència als poemes dedicats a flors, plantes i arbres:

a) Flors:

El primer poema que es troba a l'annex i que parla de les flors és un de Guereau de Liost, titulat "Les flors del camí". El primer vers d'aquest, així com molts altres de l'autor, és el mateix títol:

LES FLORS DEL CAMÍ

Em fan cortesies

el gall matiner

em dóna el bon dia

Aquest és un poema molt senzill, format per 4 versos, únicament dos dels quals fan referència a les flors de les que parla. Per aquest motiu, també es podria haver classificat dintre del subtema “animals”, no obstant, s’ha donat prioritat al nom del títol.

Els següents poemes que trobem que parlen de flors són dos de Joan Maragall: “La ginesta” i “Les roses franques”.

Podríem dir que són poemes bàsicament descriptius, molt fàcils d’entendre.

A continuació, la primera estrofa de “Les roses franques”:

He vist unes roses,
d’un vermell pujat,
d’un vermell negrós,
d’un vermell morat

El tercer poema que trobem és un de Joana Raspall titulat “La rosa”.

El primer vers d’aquest s’introdueix amb una exclamativa. Per tant, això fa que es creï en el lector alguna mena de reacció:

Per fer més duradora la gràcia al jardí, atura la mà!

Així, la continuació del poema permet entendre per què s’ha d’aturar la mà de la qual es fa menció. Sembla que està escrit a mode de lliçó, com si el missatge que es volgués transmetre sigui el de “no cal que tallem les flors de la naturalesa, sinó que les hem de deixar créixer”.

El lèxic del poema és senzill i bo d’entendre. No obstant, alguns mots (com ara, “descloure”) poden crear alguna mena de confusió.

Són molts els autors que escullen les roses com a element a destacar en els seus poemes per admirar i deixar constància de la gran bellesa que aquestes desprenen. Goethe en dedica un titulat “La rosella de bardissa”:

...

la roseta de bardissa,
fresca, bella i tan perfecta

...

Joana Raspall dedica altres poemes a les flors. Així, el títol de dos d'ells són "La Poncella" i "Les Roselles".

Pel que fa al primer poema esmentat, aquest es basa en fer suposicions sobre per què la poncella encara no ha florit. Pel que fa al segon, es basa en lloar la bellesa de les roselles. Són els dos molt fàcils d'entendre degut al seu lèxic senzill.

"El Saüquer", també de Joana Raspall, compara la bellesa de les flors del saüquer amb prats de nata:

Les flors del saüquer
són dolços prats de nata

...

"La Margarida", de Joan Armand, és un poema que es basa en la descripció de la flor a la que el títol es refereix:

Blanca i neta, amb el cor d'or,
la margarida
brilla al sol i alegre el cor

...

Joan Rubiés personifica la flor en el seu poema "La Dàlia":

La blanca, grossa i formosa,
Mira a terra, vergonyosa.

b) Plantes:

Un dels primers poemes que apareix a l'annex referent a les plantes és el de "Romaní del caminet", de Tomàs Garcés, el qual fa referència a una breu descripció de com és i a on creix aquesta planta:

...

herbeta humil, floreta blava;
prop de la vinya has crescut,

entre el mar i la muntanya.

Josep Carner també dedica un poema al romaní, el qual el primer vers correspon al títol:

PER UN BROT DE ROMANÍ

l'amor daria.

Per un brotet de romaní

l'amor doní.

Així, un poema molt senzill que juga amb dos temps verbals: el condicional i el passat.

Aquest mateix autor dedica un poema de dos versos, de vocabulari molt senzill, titulat "El Pàmpol" i el qual fa referència a aquesta planta:

He collit a la vora del torrent

un pàmpol sec, esgarriat pel vent.

També cal mencionar "El Boixac", d'Alberto Pedro, el qual es centra en descriure com és i com no és físicament aquesta planta.

"D'un Cactus", de Maria Antònia Salvà, és un poema que es presenta com una historieta sobre el que li passà a un cactus. Per tant, aquest aniria molt bé per introduir-lo a l'aula a mode de representació o dramatització teatral.

A continuació, dos versos:

...

Furgant per les llivanyes i juntures,

trobí el vell drac encara aferrissat.

Finalment, Joan Amand presenta un poema titulat "El Narcís", a on es descriu la gran bellesa que aquesta planta transmet als ulls de qualsevol humà:

Esvelt, gentil i perfumat alhora,

...

ha vist dins de l'estany la seva imatge
i ha quedat encisat.

c) Arbres:

El primer poema que trobem a l'annex i el qual fa referència a un arbre és "Figuera", de Clementina Arderio. Aquest es caracteritza per ser molt senzill. El poeta fa algunes comparacions:

I la figuera,
arbre de mel,
antic i nostre
...

La mel es podria referir al color d'aquest arbre i el terme "antic" a sinònim de saviesa.

Joana Raspall dedica un poema a parlar de la rel de l'arbre. El titula "La rel".

Josep Carner al poema "La Palmera" fa una comparació entre aquest arbre i la música:

... palmera
daurada, empolsegada;
com una mà de músic...
polsa les cordes de la matinada.

Carner també dedica un poema a un altre arbre: "Xiprer". Aquest conté vocabulari que tal vegada pot resultar dificultós pels alumnes. A més, l'ordre de les paraules podria crear confusió:

I mostres, més amagues, la vella arquitectura,
Oh dit senyalador d'eternitat!

Joan Maragall descriu el paisatge que veu i que envolta a un ametller en el poema que titula “L’ametller”. És molt fàcil d’entendre, amb vocabulari molt simple.

El darrer i últim poema referent a la classificació dels arbres és el famós conegut de Miquel Costa i Llobera: “Lo pi do Formentor”. La majoria dels mots poden ser compresos perfectament pels alumnes, no obstant, alguns versos els podrien crear confusió:

...

mes Déu ungi d’aromes sa testa consagrada
i li dóna per trono l’esquerpa serralada,

....

Per aquest motiu, es recomana introduir-lo a tercer cicle.

Una segona classificació dels subtemes més tractats és la de poemes dedicats, en primer lloc, a fenòmens atmosfèrics i, en segon lloc, a aspectes relacionats amb el mar.

a) Fenòmens atmosfèrics:

Partint del recull de poemes que s’adjunta a l’annex, veiem com varis autors fan referència a fenòmens atmosfèrics. La que més poemes hi dedica és Joana Raspall, no obstant, també trobem altres autors, com Tomàs Garcés i Miquel Bauçà, que en fan menció del tema.

A continuació “Xim- Xim”, de Joana Raspall:

Cau la pluja, fina, fina,
com si el cel no s’atrevis
a mullar la rosa blanca
que és tot just a mig obrir.
I la rosa li diu: -gràcies, dolça plugeta d’abril!
la neu de l’hivern m’espanta;
amb tu, fa de bon florir.

En aquest poema, un nin del cicle inicial pot deduir perfectament que d'allò que s'està parlant és de la pluja. Però en canvi, en el de "Núvols" (també de Joana Raspall i el qual s'exposa a continuació), la paraula "pluja" no hi apareix directament. Per tant, és tasca de l'alumne (amb o sense ajuda del docent) deduir la idea que s'intenta transmetre:

Núvol negre, núvol blanc,
les cabòries se me'n van
amb vosaltres, més enllà.

Si em tornessis a venir,
desfeu-les en llagrimetes
i ruixeu tot el camí.

Així, tal vegada als poemes a on no es fa evidència explícita o directa del que s'està parlant, estaria bé que s'introduïssin a l'aula a partir de segon de Primària.

Joana Raspall, com ja s'ha comentat, dedica molts poemes a fenòmens atmosfèrics. Trobem també "Nevada", a on descriu com és un paisatge natural després d'haver nevat. Aquest, amb un vocabulari proper als nins, és fàcil d'entendre. Un altre és "Tempesta", a on igual que a l'anterior mencionat es descriu com és el paisatge quan hi ha tempesta i quins sentiments provoca aquesta a algú que l'està veient:

...
s'han foradat els núvols
i l'aigua vessa corre qui sap on!

La tempesta és vista com alguna cosa negativa:
El temps malvat
els ha aigualit la festa.

Al poema de "L'ocell i la pluja", l'autora també es refereix a la pluja amb un to un tant negatiu:

Perquè els núvols ho deixen tot xop
i ell passa gana.

...

No obstant, Joana Raspall, en altres poemes, també és capaç de fer referència als núvols amb certa positivitat. Per exemple, en el poema de “Dansa de Núvols”:

...

No entendre mai per què els núvols amaguen
les melodies que els bateguen dins.

...

Tomàs Garcés i Miquel Bauçà dediquen un poema al vent. El del primer és titulat “Vent”:

Passava el vent sorollant
les canyes de la riera.

El del segon es titula “Avui fa vent”:

Ja són les cinc.
Jo tinc els peus dins els mitjons
fa una ventada
inesperada.

Així, dos poemes molt senzills que simplement es limiten a mencionar un fenomen atmosfèric, sense incidir en cap aspecte concret d'aquest.

b) Mar:

“Vora la mar”, de Joana Raspall, és un poema que descriu com és el paisatge de l'horabaixa a la vorera de la mar:

...

quan ja dormen els llaguts

...

i el pescaire ha recollit
la humida xarxa.

Miquel Desclot en el poema “Cançó d’alta mar”, també descriu el paisatge que es pot observar quan hi ha alta mar:

Els vents galopen com cavalls,
les ones s’alcen en castells,
arreu assetgen els perills,

...

Joan Maragall descriu la bellesa que li provoca la mar en el poema “Vistes al mar”:

El cel ben serè
torna el mar més blau,
d’un blau que enamora
al migdia clar.

...

Cèlia Viñas Olivella posa en evidència en el poema “Cançó de la mar” que el color de la mar canvia segons l’època de l’any:

Quin groc de llimona verda
té el mar al mes de gener!

...

Oh quin blau de fondalada
a l’agost per navegar!

En conclusió, tots els poemes dedicats a la mar demostren una certa admiració cap aquesta, a on sempre hi regnen adjectius positius i mai negatius.

La tercera i última classificació dels subtemes és la dels animals i cal dir que, tot i que els poemes parlin de diferents espècies, a la que més referència es fa és a l'ocell.

a) Animals:

Joana Raspall presenta un poema titulat “El cant del Grill”, el qual podria ser útil per a presentar-lo als alumnes a mode d'endevinalla (qüestionar-los de quin animal es tracta), ja que en cap moment es fa menció de l'animal. Però pel que descriu i pels dos versos finals es pot deduir ben bé:

Nit estiuenca,
nit de calor.
L'herba s'assega,
però jo, no.
...
i jo, ric, ric...

Josep Carner també presenta un poema a mode d'endevinalla titulat “l'Hipopòtam”:

El meu caparràs espanta,
amb més morro que front,
i tinc una pell tan dura,
que és la més dura del món!

...

“Cançó de l'alosa”, de Miquel Desclot, descriu el recorregut que fa l'alosa quan vola. No obstant, si l'alumne no és conscient d'allò que tracta el poema, pot crear-li confusió. Tot i això, cal dir que a l'annex s'ha proposat i classificat a primer cicle perquè el vocabulari és fàcil d'entendre, així, la tasca del docent seria explicar als alumnes de què parla el poema. D'aquesta manera, a mesura que es va recitant, ells mateixos es poden imaginar el recorregut que fa l'ocell.

“El cargol”, de Joana Raspall, parla del cargol així com fan molts autors: fent referència a que aquest animal és feliç quan plou. És molt bo d’entendre, amb vocabulari molt senzill.

L’autora, a tots els poemes que parla d’animals, remarca la llibertat que aquests necessiten i en la que els humans no han d’intervenir. Així, per exemple, es pot veure al poema de “La Papallona”:

Si ve una papallona,
jo no l’agafaré;
que voli, que voli!
al cel hi està més bé.

En general, com ja s’ha comentat, els animals als que més referència es fa són als ocells: típic animal que expressa alhora natura i llibertat. Així, els poetes, en els seus poemes, combinen la llibertat d’aquest animal amb la de la naturalesa com a paisatge natural.

5.7.1. Com tracten els autors els diferents temes:

A continuació, es farà menció d’alguns dels poetes que apareixen al recull de poemes que s’adjunta a l’annex. A més, s’esmentaran els temes pels quals es decanten i com els tracten.

a) Joana Raspall.

La primera autora que cal destacar és Joana Raspall, ja que la majoria dels poemes que apareixen són obra seva. Per aquest motiu, és la que més diversitat de temes tracta: animals, mar, fenòmens atmosfèrics, plantes, etc.

Generalment, els seus poemes es basen en descripcions bastant profundes dels temes que tracta. Tots ells contenen lèxic senzill que pot ser perfectament comprès per tots els cicles, no obstant, uns poemes s’adapten més a unes edats que a unes altres.

b) Josep Carner.

Els subtemes que regnen en la poesia de Josep Carner són els de plantes, arbres i flors. Cal dir que tots ells són tractats amb senzillesa i es caracteritzen per la seva brevetat, sense profunditzar en cap aspecte. Un exemple n’és “El Pàmpol”, un poema de dos versos:

He collit a la vora del torrent
un pàmpol sec, esgarriat pel vent.

c) Joan Maragall.

Igual que l'autor anterior, Joan Maragall dedica bona part dels seus poemes a parlar de plantes i arbres. No obstant, els poemes (d'un alt caràcter descriptiu) són una mica més extensos que els de Josep Carner.

d) Miquel Desclot.

Miquel Desclot és un dels pocs poetes que tracta els seus poemes en forma de lírica. De fet, tots els títols dels que apareixen a l'annex duen per nom "cançó", seguit d'alguna cosa més. Així, per exemple trobem "Cançó de l'alosa" i "Cançó d'alta mar".

El lèxic que s'usa no resulta tan senzill com el dels anteriors poetes esmentats. De fet, són poemes que si no es llegeix el títol poden resultar difícils d'entendre per l'alumnat.

e) Jacint Verdaguer.

La sintaxi i el lèxic dels poemes d'aquest autor podrien considerar-se de dificultat alta si es comparen amb la resta de poemes que es proposen a l'annex.

També cal dir que són dels més extensos. Alguns versos expressen sentiments molt profunds. Per exemple, la primera estrofa de "L'emigrant":

Dolça Catalunya,
pàtria del meu cor,
quan de tu s'allunya
d'enyorança es mor.

f) Salvador Espriu.

Aquest autor es decanta pels poemes relacionats amb la temàtica del mar. El lèxic que usa és molt senzill i els poemes, generalment, solen ser molt simples.

g) Cèlia Viñas Olivella.

Aquesta autora, igual que Salvador Espriu, dedica els seus poemes a parlar del mar. Menciona sovint adjectius de colors. Així, són poemes molt descriptius a on hi regna la simplicitat. A continuació, alguns versos de dos dels seus poemes:

“Cançó de la mar”:

Quin groc de llimona verda

Té el mar el mes de gener!

...

“Una Barca”:

...

La por és blanca.

El colom s’ha tenyit de blau

...

En conclusió, la majoria dels poemes dedicats al públic infantil tenen un caràcter clarament descriptiu. No obstant, com ja s’ha comentat, també en trobem alguns (tot i que pocs) de caire més líric.

I pel que fa a l’humor, als poemes que parlen de la natura, gairebé no es tractat.

5.8. Quadern de poemes.

A continuació apareix el títol d’un recull de poemes (*veure annex 2*) de diferents autors que tracten el tema de la natura en la poesia per a que pugui servir de referent als docents que desitgin treballar-lo a l’aula. La classificació dels poemes apareix per cicles:

CICLE INICIAL:

Joana Raspall:

- “L’ocell i el xiprer”, “Núvols”, “L’estany”, “Xim-Xim”, “Nevada”, “Vora la mar”, “El cargol”, “La papallona”, “Tempesta”.

Tomàs Garcés:

- “A la vora del camí”, “El vent”.

Miquel Desclot:

- “Cançó de l’alosa”.

Tomàs Garcés:

- “El vent”, “Romaní del caminet”.

Miquel Bauçà:

- “Avui fa vent”.

Josep Carner:

- “L’heura forta”, “El cargol”.

Guerau de Liost:

- “Les flors del camí”.

Joan Maragall:

- “La Ginesta”, “Les roses franques”.

Francesc Pujols:

- “La font”.

Llorenç Riber:

- “De matí”.

CICLE MITJÀ

Joana Raspall:

- “La poncella”, “La rosa”, “Dansa de núvols”, “Tardor trista”, “Posta de sol”, “Roselles”, “El cant del grill”, “El saüquer”, “El balcó”.

Miquel Desclot:

- “Cançó d’alta mar”.

Joaquim Ruyra:

- “Tramuntana”.

Narcís Comadira:

- “El son es pon”.

Clementina Arderiu:

- “Figuera”.

Màrius Torres:

- “Llibre Quart”.

Joan Rubiés:

- “La Dàlia”.

Josep Carner:

- “El Jardí”, “Per un brot de romaní”, “El pàmpol”, “Al cim”, “Hipopòtam”.

J.W. Goethe:

- “La roseta de bardissa”.

Joan Armand:

- “La margarida”.

Francesc Pujols:

- “El camí”, “La font”.

Joan Maragall:

- “Vistes al mar”, “Al cim”.

Cèlia Viñas Olivella:

- “Cançó de la mar”, “Una barca”.

CICLE SUPERIOR:

Miquel Desclot:

- “Cançó d’alta mar”,

Joana Raspall:

- “La rel”, “L’ocell i la pluja”.

Jacint Verdaguer:

- “L’emigrant”, “Vora la mar”.

Trinitat Catasús:

- “La natura”.

Josep Carner:

- “Palmera”, “Xiprer”, “Cançó incerta”.

Joan Maragall:

- “L’ametller”, “Ai! Caminet, caminet...” , “Sol solet”.

Joan Alcover:

- “La relíquia”.

Joan-Salvat Papasseit:

- “Madrigal”.

Miquel Costa i Llobera:

- “Lo pi do Formentor”.

Teresa Sambola:

- “Botó d’or”.

Alberto Pedro:

- “El Boixac”.

Ramon Folch i Camarassa:

- “Pels boscs i els camps”.

Joan Armand:

- “Al Tibidabo”.

Tomàs Garcès:

- “La mar”.

Salvador Espriu:

- “La negra Barca”.

Joan Vinyoli:

- “Fi de tardor”.

Maria Antònia Salvà:

- “D’un cactus”.

5.8. Propostes didàctiques (*veure annex 3*)

1. Girem el poema.
2. Racones de poemes.
3. Representació teatral amb pancartes.
4. Crear un poema a partir d’una paraula.
5. Posar títol al poema.
6. Crear un poema a partir de la visualització d’una obra d’art.
7. Títol descol·locat:
8. Fer un dibuix del poema.
9. Sentiments que ens sorgeixen a partir de la poesia escoltada.
10. Visita a la biblioteca per escoltar poesia.
11. Canviar les paraules del poema per altres d’iguals.
12. Canviar les paraules per contràries.

6. Conclusions:

En primer lloc, he de començar dient que a l'hora d'escollir el tema del present TFG, el que va fer decidir-me per tractar la poesia infantil va ser fruit de la vivència que com a practicant vaig poder experimentar durant el període de Pràcticum II amb els meus alumnes de sisè de Primària. Així, un dels temes que s'impartí a l'àrea de Llengua Castellana en el centre que vaig estar fou el de la poesia. El cas és que la dinàmica i la metodologia que es seguí no motivà gens a l'alumnat: es limità en la memorització i en l'anàlisi formal dels poemes. D'aquesta manera, vaig adonar-me com molts alumnes es memoritzaven els poemes i els analitzaven però no en tenien ni la més mínima idea de les idees que aquests transmetien, per un costat perquè escassejaven de vocabulari i per un altre perquè no els motivava fer aquests tipus d'exercicis que per ells no tenien sentit.

Per aquest motiu, vaig pensar que realment la culpa del poc interès que els alumnes demostren per la poesia és dels mestres.

Arrel d'això, el propòsit d'aquest treball d'investigació bibliogràfica és animar al personal docent a valorar la importància de la poesia com a gènere literari enriquidor (no tan sols a nivell acadèmic, sinó també a nivell personal) durant el període d'E-A. Per aquest motiu, al llarg d'aquestes pàgines, s'han anat mencionant i analitzant diferents editorials, per tal que els mestres disposin de recursos que demostrin com totes aquestes presenten i tracten els poemes i així puguin escollir els que s'adaptin més al nivell i al perfil dels seus alumnes.

Evidentment, resultaria impossible tractar i analitzar editorials que parlessin de tots els temes que abasteix la poesia, per aquest, motiu vaig escollir un únic tema: el de la natura, ja que és un dels més propers a l'alumnat des dels primers anys d'escolaritat. No obstant, he de dir que també m'hagués agradat tractar-ne molts altres però en poques pàgines és pràcticament impossible poder fer un anàlisi exhaustiu de cada un d'ells.

Pel que fa a l'annex del recull de poemes que es proposen, simplement és a mode d'orientació. Evidentment, n'hi ha molts més que també poden resultar d'especial interès.

I pel que fa a les propostes didàctiques, s'ha de dir que seria interessant que els mestres s'animessin a posar-les a la pràctica en les seves aules, ja que poden resultar molt útils per despertar l'interès de l'alumnat en aquest tema. Aquí tan sols se'n presenten unes quantes però s'ha de dir que n'existeixen una infinitat.

En conclusió, aquest ha estat un treball de recerca amb el que he après molt més del que mai m'hagués imaginat, per aquest motiu, esper que també pugui ser útil per molts docents que estiguin interessats en treballar la poesia en les seves aules.

7. Referències bibliogràfiques:

CARNER, J. (2008). *El cargol*. 1a ed. Barcelona: Cruïlla.

CARNER, J. (1991). *Poesies*. 1a ed. El tinter dels clàssics 28. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

MARAGALL, J. (1987) *Poesies*. (1a ed. El tinter dels clàssics 13. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

MOLAS, J. C, et al. (1988). *Història de la Literatura Catalana*. Barcelona: Editorial Ariel, S.A.

RIPOLL PRATS, M. (1994). “Notes sobre la poesia per a infants” a “*Literatura infantil i juvenil*”. Temps d'Educació, 12, p.127-142.

ROIG, T. (1978). *Recull de Poemes per a petits i grans*. 1a ed. Barcelona: Kairos, S.A.

VERDAGUER, J. (1984). *Poesies*. (1a ed. El tinter dels clàssics 2. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

8. Annexos.

Annex 1: Proposta didàctica.

1. Girem el poema!

El docent escollirà un poema que vulgui treballar a l'aula amb els seus alumnes, el fotocopiarà i en repartirà una còpia a cada un d'ells. És important deixar clar als infants que no poden mirar el poema fins que el mestre ho indiqui.

Quan s'hagin repartit totes les còpies i els alumnes tinguin tots els seus fulls a sobre la taula, el mestre els explicarà en què consisteix l'activitat:

Els alumnes hauran d'estar preparats perquè quan el docent els digui "JA!", tots ells hauran de girar el full i tindran 5 segons per mirar el poema. Així, s'hauran de quedar amb algunes de les paraules que hauran vist. Quan el docent torni a dir "JA!", els alumnes hauran de tornar a girar el paper. La seva tasca serà anotar al full totes aquelles paraules que hagin vist i que recordin.

Aquesta acció es repetirà uns quants cops. Fet això, cada alumne dirà, en veu alta, les paraules que hagi escrit al paper i el mestre les anotarà a la pissarra. Quan les tinguin totes escrites, hauran de deduir, entre tots, de què tracta el poema. Tot seguit, passaran a la lectura del poema: primer ho faran a nivell individual i després el mestre el llegirà en veu alta.

Finalment, compararan les suposicions que havien fet abans de llegir el poema amb el que aquest tracta realment i arribaran a certes conclusions.

2. Racons de poemes.

Al llarg d'aquestes pàgines s'ha parlat de la poesia referint-nos a un únic tema: la natura. Però dintre d'aquest, també hem mencionat diferents subtemes: mar, plantes, animals, etc.

Per tant, del que es tracta en aquesta activitat és que els alumnes dediquin una hora (com a mínim) a la lectura de poemes. Així, per a fer-ho més entretingut i divertit per ells, ho tractaran per racons. Aquests podran estar ambientats en diferents temes: un racó per cada tema (per exemple: natura, amor, amistat, etc.) o un racó per cada subtema (per exemple, en el cas de la natura: animals, paisatges, arbres, etc.).

Aquesta activitat estaria bé que es dugués a terme a l'aula cada cert temps per crear una rutina. Per exemple, cada quinze dies.

3. Representació teatral amb pancartes.

Per a aquesta activitat, els alumnes treballaran per grups. Així, cada grup (d'aproximadament 5 o 6 integrants) haurà d'escollir un poema per, posteriorment, poder-lo representar.

L'activitat consistirà en què els alumnes hauran de fer un dibuix que correspongui a cada estrofa: allò que es diu o es transmet a cada una d'aquestes.

Un cop tinguin tots els dibuixos fets, passaran a la representació del poema. Així, hi haurà uns quants alumnes que recitaran el poema (no obligatòriament de memòria) i uns altres s'encarregaran de mostrar les pancartes, dibuixades per ells mateixos, per tal que els demés companys puguin mirar-les i relacionar-les amb allò que estan escoltant.

Aquesta activitat durarà més d'una sessió, ja que els alumnes han de treballar amb el poema: l'han de llegir entre tots i l'han d'entendre perquè han de saber què és el que han de dibuixar.

4. Crear un poema a partir d'una paraula.

Cada dia que es faci aquesta activitat s'escollirà un tema (natura, amor, amicitat, etc.). El docent anunciarà als alumnes el tema del dia i aquests hauran d'annotar a un paper una paraula que els recordi a aquest concepte. Un cop cada alumne la tingui escrita, el mestre posarà els diferents papers dintre d'un saquet i el remourà. Cada alumne agafarà un paperet, a l'atzar, i amb la paraula que li toqui haurà de crear un poema.

Els poemes creats podran ser llegits, voluntàriament, a la resta de companys.

5. Posar títol al poema.

Per a aquesta activitat, es repartirà als alumnes un poema en el qual s'haurà suprimit el títol. Del que es tractarà serà que cada un haurà de llegir el poema, individualment, i posar-hi un títol. Un cop tots ho hagin fet, cada un explicarà a la resta de companys el títol que ha escollit i el per què de l'elecció.

6. Crear un poema a partir de la visualització d'una obra d'art.

Aquesta activitat consisteix en què els alumnes hauran d'observar un quadre, un dibuix o qualsevol obra d'art i a partir d'aquí, crear un poema sobre allò que els ha transmès quan l'han visualitzat.

7. Títol desordenats:

Se'ls repartirà als alumnes diferents poemes, els quals “hauran perdut el títol”. Així, el que hauran de fer serà trobar el títol que pertany a cada poema. Per a fer-ho, serà necessari que llegeixin bé el poema i que, per consegüent, l'entenguin.

Els noms dels títols els tindran escrits, desordenats, a un full que el docent els passarà.

8. Fer un dibuix del poema.

Cada alumne serà lliure d'escollir el poema que més desitgi, d'entre els que el mestre els presentarà. Així, l'activitat consistirà en què hauran de fer un dibuix de la idea que aquest els sorgeixi, un cop l'hagin llegit.

Ho podran fer de dues maneres diferents:

- a) Fer un dibuix i a sota d'aquest escriure el poema.
- b) Fer un dibuix per a allò que representa cada estrofa.

Als que escullin la segona opció, se'ls passarà una fitxa a on hi apareixeran dues columnes (dividides en files o requadres). A la columna de l'esquerra, escriuran una estrofa a cada requadre i a la de la dreta, representaran el dibuix que correspongui a cada estrofa.

9. Sentiments que ens sorgeixen a partir de la poesia escoltada.

Aquesta activitat consistirà en què el mestre els recitarà diferents poemes. Del que es tractarà serà que els alumnes anotin a un paper quins sentiments els ha transmès cada un dels poemes. El mestre ha d'intentar que els poemes siguin de temàtiques molt diferents: de por, d'amor, de natura, etc., per tal de despertar diferents sensacions als alumnes.

10. Visita a la biblioteca per escoltar poesia.

Per a dur a terme aquesta activitat, l'escola s'hauria de posar en contacte amb la biblioteca més propera del centre per tal de poder fer una diada de poesia amb els alumnes. Així, del que es tractaria seria d'anar a la biblioteca per a que ells realitzessin allà diferents activitats, com ara per exemple que escollissin un llibre per elecció lliure i el llegissin; que la bibliotecària els recités alguns poemes; que fessin dibuixos a partir de poemes, etc.

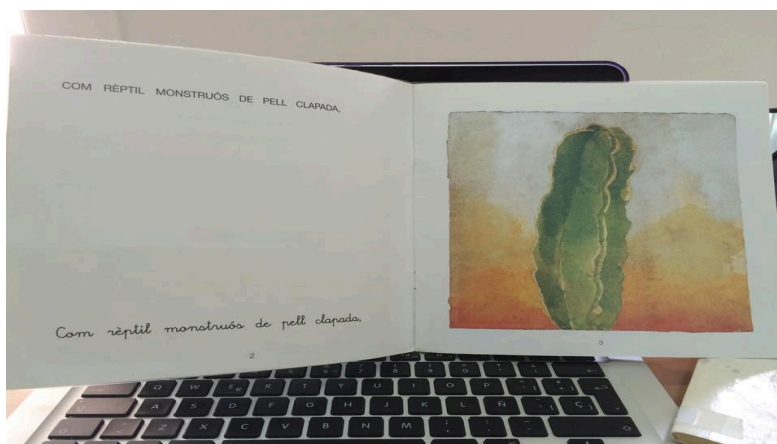
11. Substitució.

El docent reparteix un poema als alumnes a on s'hi troben paraules subratllades. La tasca dels nins és substituir aquestes darreres per altres de similars (intentant, sobretot, que les paraules que es substitueixen rimen amb les que es suprimeixen).

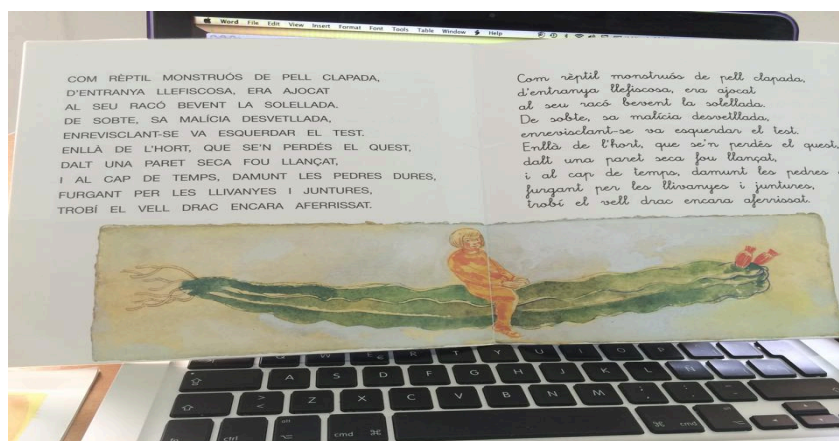
12. Canviar les paraules per contràries.

El mateix que a l'activitat anterior però aquest cop canviant les paraules subratllades per antònims.

Annex 2: Fotografies.

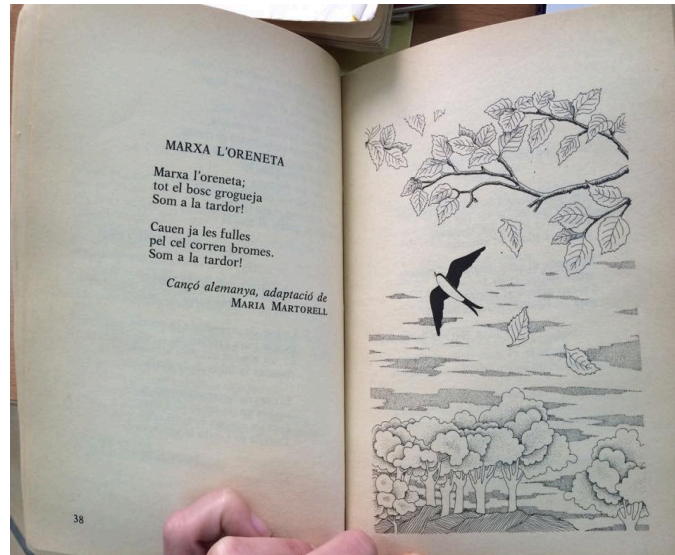

Fotografia 1

Fotografia 2

Fotografia 5

Annex 3: Llistat de poemes.

POEMES CICLE INICIAL:

L'OCELL I EL XIPRER

Per fer més alt el xiprer
l'ocell hi enlaira el seu cant.

Si l'arbre no arriba al cel
hi arribarà cantant
(Joana Raspall)

NÚVOLS

Núvol negre, núvol blanc,
les cabòries se me'n van
amb vosaltres, cel enllà.

Si em tornessis a venir,
desfeu-les en llagrimetes
i ruixeu tot el camí.
(Joana Raspall)

CANÇÓ DE L'ALOSA:

Les mil teulades de la vila,
el bosc i l'horta del voltant,
les fàbriques i les antenes,
la gent que avança caminant,
els cotxes i les bicicletes,
un gat o un gos de tant en tant...

S'allunyen com el temps que passa,
records que queden de racó,

es fan menuts com ballarugues,
que giren sense aturador,
es perden a la meva cua,
es tornen taques de color...

Travesso l'oceà dels núvols,
i ja no sé si sóc del món,
el vent agita les estrelles,
i jo faig rumb a qui sap on,
no sé si vull tornar a la terra,
ara que quasi es sol em fon.
(Miquel DescLOT)

L'ESTANY

Quan els ocells, per beure, besen l'aigua,
l'estany es troba pres d'emoció.
El cel que s'hi emmiralla, amb sorpresa,
es veu desfigurat pel tremolor.
(Joana Raspall)

VORA LA MAR

Vine!, anem a vora la mar
a l'horabaixa,
quan ja dormen els llaguts
sobre la platja
i el pescaire ha recollit
la humida xarxa.
Les gavines, un instant foragitades,
tornaran a dibuixar tota la cala.
(Joana Raspall)

XIM-XIM

Cau la pluja, fina, fina,
com si el cel no s'atrevís
a mullar la rosa blanca
que és tot just a mig obrir.
I la rosa li diu: -gràcies,
dolça plugeta d'abril!
La neu de l'hivern m'espanta;
amb tu, fa de bon florir.
(Joana Raspall)

NEVADA

Ai, quin fred!, quin fred!
La neu tapa els arbres
perquè no tremolin.
Els ocells s'amaguen
al clot de la palla
que tenen al niu.
El vent bufa els núvols
i el sol es desvetlla,
veu la terra blanca
tan bella i somriu.
(Joana Raspall)

EL CARGOL

Amb tres gotetes de pluja
ensenyaré el cargol
perquè surti regui banya
encara que faci sol.

Quan veurà la terra eixuta
es quedarà tot parat
i per més que miri enlaire
no sabrà qui l'ha mullat.

Soc jo, cargol ¡No t'enfadis,
no tinc mala intenció;
sols vull veure't, que m'agrades,
tan polit i tan rodó!
(Joana Raspall)

TEMPESTA

El temps està enfadat.
Els trons rodolen
de cap a cap del món.

A cops de llamp
s'han foradat els núvols
i l'aigua vessa corre qui sap on!

El sol té por,
no surt de la finestra,
i la lluna tampoc sortirà;

El temps malvat
els ha aigualit la festa.
On ballaran, amb tant de fang, demà?
(Joana Raspall)

LA PAPALLONA

Si ve una papallona
jo no l'agafaré;
que voli, que voli!
Al cel hi està més bé.

Les flors, com cada dia,
voldran fer-li un petó;
que hi vagi, que hi vagi,
que l'ompliran d'olor!
(Joana Raspall)

A LA VORA DEL CAMÍ

... A la vora del camí
hi havia la bona herba,
el corriol amagat
i el dring suau de l'esquella.
Un ocell ratllava el cel
i ni el sentia ni el veia
(Tomeu Garcés)

EL VENT

Passava el vent sorollant
les canyes de la riera.
(Tomàs Garcés)

AVUI FA VENT

Ja són les cinc.
Jo tinc els peus
dins els mitjons
fa una ventada
inesperada.
(Miquel Bauçà)

L'HEURA FORTA

La paret és tota negra
al damunt una heura forta
puja rosegant la pedra
(Josep Carner)

LES FLORS DEL CAMÍ

em fan cortesies
el gall matiner
em dóna el bon dia
(Guerau de Liost)

LA GINESTA

La ginesta altra vegada,
la ginesta amb tanta olor,
és la meva enamorada
que ve al temps de la calor.

Per donar-li una abraçada,
he pujat dalt del serrat.
A la primera besada
m'he deixat tot perfumat.
(Joan Maragall).

LES ROSES FRANQUES

He vist unes roses
d'un vermell pujat,
d'un vermell negrós,
d'un vermell morat

Penjaven gronxant-se
del mut d'un jardí;
ningú les pot treure,
no es poden collir.
(Joan Maragall)

ROMANÍ DEL CAMINET

Herba humil, floreta blava;
prop de la vinya has crescut,
entre el mar i la muntanya.
(Tomàs Garcés)

POEMES CICLE MITJÀ:

CANÇÓ D'ALTA MAR

Els vents galopen com cavalls,
les ones s'alcen en castells,
arreu assetgen els perills,
la nau avança entre borbolls,
pertot es drecen els esculls.
(Miquel Desclot)

LA ROSA

Per fer més duradora la gràcia al jardí,
atura la mà!
No cullis la rosa!
La que ara és desclosa
mai més pot florir.
(Joana Raspall)

LA PONCELLA

Veig que encara no ha florit
la poncella mig badada.
El roser sembla adormit.
Potser no ha vingut la fada
amb la vareta d'argent
que transfigura les coses...
Potser no ha passat el vent
que sap despertar les roses..

Potser no ha cantat, de nit,
el rossinyol, ni l'alosa
de matí, quan ha sortit
l'aurora color rosa...
Potser el cel no l'ha ruixat
amb gotellim de rosada...
Haurem de tornar demà
a veure si està llevada.
(Joana Raspall)

DANSA DE NÚVOLS

No entendre mai perquè els núvols no
canten quan, tot lliurant-se a caprici del
vent,
s'esfilagarsen com un vel de gasa en
giragonses suaus d'un vals lent.

Sento el silenci com l'indexifrabable
compàs de pauses entre violins...
No entendre mai perquè els núvols
amaguen
les melodies que els bateguen dins.
(Joana Raspall)

EL SAÛQUER

Les flors del saüquer
són dolços prats de nata
damunt d'una gran taula
parada amb vellut verd.

Formigues i cargols
s'enfilen per la soca;
Per l'aire les abelles
hi arribaran primer.

Tot l'arbre, obert de braços,
espera la vista
que cada matinada
li fan els convidats.

No cal que regategin
els prats de menja blanca;
Al cor de cada branca
n'hi ha molts de preparats.
(Joana Raspall)

EL BALCÓ

Vull un balcó sobre el mar
per veure passar les barques
amb veles de tots colors
tenses pel vent.

Vull un balcó sobre el camp
per veure florir les barques
i aspirar-ne les olors
a l'hora ponent.

Vull un balcó sobre els cors
per destriar les mentides
i guardar les veritats
com tresor.

(Joana Raspall)

TARDOR TRISTA

Mira com voleien
i cauen a terra
les fulles tan grogues
que el vent arrabassa
a l'arbre cansat.

Són febles, són tristes;
van juntes o soles,
morint d'enyorança
per rutes incertes
que el vent ha traçat
(Joana Raspall)

POSTA DE SOL

Un xerroteig somou l'aire
i tot el cel hi respon:
Els ocells d'un arbre a l'altre
es diuen que el sol es pon.
Han begut l'última gota
a la pica de la font;
Ara es pentinen les ales
i estufen el plomissol
per dormir amb escalforeta
fins al matí, si Déu vol.
(Joana Raspall)

EL CANT DEL GRILL

Nit estiuença,
nit de calor.
L'herba s'asseca,
però jo, no.
Com més fa calda,
més bé joestic;
ella rondina,
i jo, ric..., ric...
(Joana Raspall)

TRAMUNTANA

Ben vingut
si duus salut
vent fresquet de tramuntana.
(Joaquim Ruyra)

FIGUERA

I la figuera
Arbre de mel,
Antic i nostre
I amic del mar,
Veig que brotona
Adelerada
Per no fer tard.
(Clementina Arderio)

EL JARDÍ

Colliu la rosa de dia
i de nit el gessamí;
el gessamí en una tanca
la rosa al mig del jardí.
(Josep Carner).

LA ROSETA DE BARDISSA

Veié un nin una roseta,
la roseta de bardissa,
fresca, bella i tan perfecta
que ell hi corre a la voreta:
Mira-la l'encisa
la roseta vermelleta,
la roseta de bardissa.
(J.W.Goethe)

LA MARGARIDA

Passa la matinada pel carrer
sota el cel blau d'agost, quan és
migdia.
A l'hort frega les branques del pomer
i fa gronxar damunt les tiges.

Blanca i neta, amb el cor d'or,
la margarida
brilla al sol i alegra el cor,
allà a l'eixida.
(Joan Armand)

PER UN BROTET DE ROMANÍ

l'amor daria.
Per un brotet de romaní
l'amor doní.
(Josep Carner).

EL PÀMPOL

He collit a la vora del torrent
un pàmpol sec, esgarriat pel vent.
(Josep Carner)

LLIBRE QUART

Si m'haguessis fet néixer gra de blat,
que seria senzill d'arribar a ser una
espiga!

Llucar, créixer, florir en l'aire
assolellat,
entre olivers, en una terra antiga.
(Màrius Torres)

LA DÀLIA

Hi ha dàlies de molts colors,
però cap d'elles no fa olor.
La blanca, grossa i formosa,
mira a terra, vergonyosa.

La vermella i la rosada
són belles com la mainada;
i l'una es mira a l'altra,
i aquesta li somriu,
i es diuen totes dues:
- Juguem, que ve l'estiu!
(Joan Rubiés)

EL CAMÍ

Veig un caminet
per entre les vinyes.

A on em durà
si jo l'en seguia?

Ningú m'ho pot dir
sinó el que el sabia.

Saber un caminet
fa molta alegria
(Francesc Pujols)

VISTES AL MAR

El cel ben serè
torna el mar més blau,
d'un blau que enamora
al migdia clar.

Dues coses hi ha
que el mirar-les juntes
em fan el cor més gran:
la verdor dels pins,
la blavor del mar
(Joan Maragall)

CANÇÓ DE LA MAR

Quin groc de llimona verda
té el mar al mes de gener!

Llisca la nau, i la vela
infla l'aire mariner.
-Adéu port, rosa i taverna.
Déu em va fer mariner!

Oh quin blau de fondalada
a l'agost per navegar!
I com s'endinsa la barca
i que hermós és el remar...
- Adéu, vinya, amiga, cala;
Déu em féu un home de mar!
(Cèlia Viñas Olivella)

UNA BARCA

Per tu i per mi,
una barca,
per tu i per mi.

Anem enfora del port,
quina por de les finestres!
La por és blanca.
El colom s'ha tenyit de blau
-anem dins la barca-
i la neu balla qui balla,
desfrassada de negreta,
una música de xarop
que fa créixer les palmeres...

I la barca, mar endins,
per tu i per mi.
Enfora!
(Cèlia Viñas Olivella)

LA FONT

La font que jo sé
no la trobaríeu
és al mig del bosc
al peu d'una alzina

Si hi passeu a prop
ells us cridaria,
si no m'hagués cridat
Jo no la sabia.
(Francesc Pujols)

EL SOL ES PON

El sol es pon darrere les
muntanyes
i pinta de taronja els arbres
verds.

Al cor del bosc, en una
clariana,
el rossinyol assaja uns refilets.

El cel, que era tan blau, s'ha
tornat rosa.
El riu, que era de plata, s'ha fet
d'or.

I un núvol convidat, per fer
patxoca,
S'ha posat una túnica de foc.
(Narcís Comadira)

AL CIM

El sol se n'anava
quan jo hi he arribat
la copa dels pins ja era negra,
pro el tronc tot daurat.

El cim, tot vermell del sol, que
es ponia
una mica a ponent del
Montserrat;
i la muntanya santa resplendia
d'un encès morat.

Mes el sol ha tombat la carena
i tot s'ha apagat.

He baixat. Per la terra
enfosquida
no restava ni un rastre de sol;
i al bell fons de la Vila Joana
començava a cantar un
rossinyol.
(Josep Carner)

HIPOPÒTAM

El meu caparràs espanta
amb més morro que front,
i tinc una pell tan dura,
que és la més dura del món!

Nedo com una sirena,
menjo herbeta al regadiu
i sé durar sota l'aigua:
sóc un elefant de riu.

El present que a mi em plauria
(per a dur-lo sobre els lloms)
fóra un piano de cua
amb mànec de dar-hi tombs.

He vist micos, he vist lloros.
Trobo que no valen res:
Gent lleugera, estrafolària...
Sóc animal de pes.
(Josep Carner)

POEMES CICLE SUPERIOR:

LA REL

La rel de l'arbre no sap
que jo li estimo les branques
perquè fan ombra a l'estiu,
i l'hivern, al foc escalfen;
Perquè puc collir-hi flors
I quan té fruita, menjar-ne.
I no li prenc res de franc!
Que quan està assedegada
i els núvols passen de llarg,
sóc l'amic que li dona aigua.
(Joana Raspall)

L'OCELL I LA PLUJA

Si cada gota caiguda del cel
fos una grana,
cantaria de goig,
mes, ara, calla,

Perquè els núvols ho deixen tot xop
I ell passa gana.
Jo voldria donar-li consol...

Com diria
Que cada gota que cau a l'hivern
Serà una espiga?
(Joana Raspall)

LA NATURA

Un rieró de vidre, un bosc espès,
I una dolçura immòbil de ramades;
Un camp de blat, un poble de pagès
I una olor de muntanyes regalades
(Trinitat Catasús)

PALMERA

Palmera, ací veïna de la mar
i la trompeteria militar,
palmera
daurada, empolegada;
Com una mà de músic; ta branca, tota
dits,
polsa les cordes de la matinada
(Josep Carner)

LA RELÍQUIA

Ningú sap com era
que entre l'esponera
de l'hort senyorívol,
fent-lo més ombrívol,
creixia la rama d'antiga olivera.
Arbre centenari
amorós pontava la soca torçada,
perquè sense ajuda
poguéssim pujar-hi.
Al forc de la branca senyora i majora
penjàvem la corda de l'engrosadora,
i, venta qui venta,
folgàvem i rèiem, fins que la vesprada
la llum esvaïa de l'hora roenta,
de l'hora encantada.
(Joan Alcover)

L'AMETLLER

A mig aire de la serra
veig un ametller florit:
Déu te guard, bandera blanca,
dies ha que t'he delit!
Ets la pau que s'anuncia
entre el sol, núvols i vents...
No ets encara el millor temps,
pro en tens tota l'alegria.
(Joan Maragall)

MADRIGAL

Plovia a la vinya
i el raïm madur
de l'aigua es polia i era negre i dur:
Quan el sol sortia
dos gotims diria que eren els seus ulls.
(Joan Salvat- Papasseit)

XIPRER

Xiprer,
massa que sé
com vora mars felices
se't veu cenyit de roses, sovint, en un
verger,
i com et dreces en la vella plaça
que els segles han daurat,

I mostres, més amagues, la vella
arquitectura,
oh dit senyalador d'eternitat!
(Josep Carner)

BOTÓ D'OR

Són botons d'or,
són petites aquestes flors,
però lluent i boniques.
Llur nom els escau, car
tenen cinc pètals xarolats
que veritablement semblen d'or
(Teresa Sambola)

EL BOIXAC

Boixac gentil:
Tu no ets cap flor,
tu ets una ombra
d'un ser que no viu...
D'una flor que no és!

Tu ets un pom
de floretes alades,
petites flors
ben ajuntades
que t'han donat el ser.

Boixac gentil:
Ets fill de...
Tu no ets res!
Tu ets més de mil!
Tu ets una ombra
d'un ser que no viu
(Albert Pedro)

LA NEGRA BARCA

Veig la negra barca
per la mar oberta
vent xaloc l'atansa
fins arran l'arena
(Salvador Espriu)

AI! CAMINET, CAMINET...

Ai!, caminet, caminet,
Ai!, caminet de muntanya,
tot carregat de sentors,
dret per la costa solana
no tens més ombres que els pins
ni més flors que l'aaregelaga.
(Joan Maragall)

AL TIBIDABO (fragment):

Al darrera Montserrat
al davant, la mar pregona.

Ai, Tibidabo estimat,
miranda de Barcelona!
(Àngel Guimerà)

CANÇÓ INCERTA

Aquest camí tan fi, tan fi,
qui sap on mena!
És a la vila o és al pi
de la carena?

Un lliri blau, color del cel,
Diu: - Vine, vine!
Però: - No passis- diu un vel
de teranyina.
(Josep Carner)

SOMNIANT L'ATLÀNTIDA

Lluit se veia una perla
al bell pregon de la mar;
molts pescadors per haver-la
de cap s'hi deixen anar.

Un de jove, de l'onada
trau la flor dels somnis seus,
mes al dar-la a sa estimada
cau sense vida a sos peus.

Per tu, ¡oh, pàtria!, dintre l'ona
vaig altra perla a collir:
Del viure, ¿què se me'n dóna si te la puc oferir?
(Jacint Verdaguer)

LA MAR

Ai mare meva, veiéssiu la mar
ara que hi baten el vent i la pluja!
Ran de coberta s'apaga el fanal
i se'ns esquitxa la cara d'escuma.

Boires endins el navili es fa pas,
la vinya verda no es lluca.
(Tomàs Garcés).

FI DE TARDOR

Sóc la tardor, com un núvol em
fonc.
Enrera veig, encara plens de
fulles,
arbres, avui sols rígides
despulses,
i un plor reté, ja corgalçat, el
tronc...
(Joan Vinyoli)

SOL SOLET...

Quan jo era petit
vivía arrulit
en un carrer negre.
el mur hi era humid,
prô'l sol hi era alegre.

Per'llà a San Josep
el bon sol solet
lliscava i lluïa
pel carreró estret.

En mon còs neulit
llavors jo sentia
una esgarrifança
de goig i alegria.
(Joan Maragall)

L'EMIGRANT

Dolça Catalunya,
pàtria del meu cor,
quan de tu s'allunya
d'enyorança es mor.

I

Hermosa vall, bressol de ma
infantesa,
blanc Pirineu,
marges i rius, ermita al cel
suspesa,

per sempre adéu!
Arpes del bosc, pinsans i
cadernerres,
cantau, cantau;
Jo dic plorant a boscos i
riberes:
Adéu-siau!

II

¿On trobaré tos sanitosos
climes,
ton cel daurat?
Mes ai, mes ai! ¿On trobaré tes
cimes,
Bell Montserrat?
Enlloc veuré, ciutat de
Barcelona,
ta hermosa Seu,
ni eixos turons, joiells de la
corona
que et posà Déu.

III

Adéu, germans; adéu-siau, mon
pare,
no us veuré més!
Oh, si al fossar on jau ma dolça
mare
jo el llit tingués!
Oh mariners, el vent que me'n
desterra,
que em fa sofrir!
Estic malalt, mes ai!, torneu-me
a terra,
que hi vull morir!
(Jacint Verdaguer)

D'UN CACTUS

Com rèptil monstruós de pel
clapada,
D'entranya llefiscosa, era
ajocat
Al seu recó bevent la solellada.
De sobte, sa malícia
desvetllada,

enrevisclant-se va esquarterar el
test.

Enllà de l'hort, que se'n perdés
el quest,
Dalt una paret seca fou llançat,
I al cap de temps, damunt les
pedres dures,
Furgant per les llivanyes i
juntures,
Trobí el vell drac encara
aferrissat.
(Maria Antònia Salvà)

EL NARCÍS

Brilla el narcís com una estrella blanca
en la humida verdor de l'herba tendra;
el goig del prat somriu en sa corol·la,
i arriba i neix amb ell la Primavera.

Esvelt, gentil i perfumat alhora,
amb el cap inclinat,
ha vist dins de l'estany la seva imatge
i ha quedat encisat.
(Joan Amand)

LO PI DO FORMENTOR (fragment):

Mon cor estima un arbre: més vell que l'olivera,
més poderós que el roure, més verd que el taronger
conserva de ses fulles l'eterna primavera
i lluita amb les ventades que atupen la ribera,
com un gegant guerrer.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu unguí d'aromes sa testa consagrada
i li dóna per trono l'esquerpa serralada,
per fer front la immensa mar.
(Miquel Costa i Llobera)